

Lokala folkhälsorådet tillika BRÅ

Plats och tid Kommunhuset Tjädern, kl. 13:00–16:00

Deltagare Karl-Erik Lundin (KD) ordförande
Kajsa Bernhold (AFR)
Ellen Eriksson (S)
Jonte Fischer (V)
Ann-Sofie Selahn, Region Jämtland Härjedalen
Håkan Wretling, socialchef
Lena Sirkka, folkhälso- och föreningssamordnare
Maria Thalén, städchef
Johan Bergvall, butikschef, Systembolaget
Kristina Ivansen, skolkurator
Anneli Hansson, fastighetschef
Maria Jansson, skolkurator
Maria Könberg, Polisen
Anna Ottosson Blixt, RF SISU
David Östling, bygg- och miljöchef.
Tony Nilsson, JGY Bispgården
Magnus Ahnfelt, sekreterare

Paragrafer §§ 1-5

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Ärenden

§ 1 Öppnade av mötet	3
§ 2 Minnesanteckningar föregående möte	3
§ 3 Sociala teamet	3
§ 4 Aktuellt från polisen	3
§ 5 Aktuellt från verksamheterna	3
§ 6 Narkotikaspår i avloppet.....	3

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Information

§ 1 Öppnade av mötet

Ordförande Karl-Erik Lundin (KD) öppnar mötet.

§ 2 Minnesanteckningar föregående möte

Lena Sirkka går igenom föregående mötes minnesanteckningar.

§ 3 Sociala teamet

Maria Jansson, skolkurator, informerar om hur elevhälsoteamet arbetar på Hansåkerskolan. Bland annat om våldsförebyggande insatser och förutsättningar för att lyckas med elevhälsoarbetet.

§ 4 Aktuellt från polisen

Maria Könberg, Polisen, går igenom antalet anmälda brott i Ragunda. Bedrägerier är det som sticker ut. Cirka 1400 ärenden för fortkörning i Ragunda sedan senaste BRÅ. Antalet resurssatta ärende under 2023 var 453. I dessa ingår inte viltolyckor.. Rekrytering av ny kommunpolis för Ragunda och Bräcke pågår.

§ 5 Aktuellt från verksamheterna

Stöd- och omsorgsavdelningen: Polisanmälan angående missbruk av handling.

Systembolaget: Positiv trend angående restriktiv alkoholkonsumtion.

Hälsocentralen: Obehöriga har använt ambulansens tankkort – polisanmälan gjord.

IFO: Ökning bland anmälningar om misstanke om våld och våld i nära relationer.

Samhällsbyggnadsavdelningen: Påbörjat använda sig av observationsrapporten.

Elevhälsan: Mycket frånvaro bland elever och personal. Man har uppmärksammat ökning av användandet av Vape.

RF SISU: Idrottsforum i veckan.

Folkhälso- och föreningssamordnare: Folkhälso- och föreningssamordnaren håller på med projektansökan om ambulerande mötesplatser för ungdomar. Nya lagen om brottsförebyggande arbete. Eventuellt kommande utbildning för rådet om brottsförebyggande arbete.

§ 6 Narkotikaspår i avloppet

Lena Sirkka, folkhälso- och föreningssamordnare informerar om avloppsmätningen som har gjorts i kommunen. Mätningen är gjord under 24 timmar, från en tisdag till onsdag. Se bifogad powerpoint.

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

ELEVHÄLSOARBETE PÅ HANSÅKERSKOLAN

ELEVHÄLSAN

MARIA JANSSON & ANNA SUNDBERG

TRYGGHET, VÄLBEFINNANDE OCH STUDIERO

- För att alla barn ska få bra förutsättningar för lärande behövs ett systematiskt arbete med trygghet och välbefinnande på skolan
- Lika viktigt är arbetet med att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling

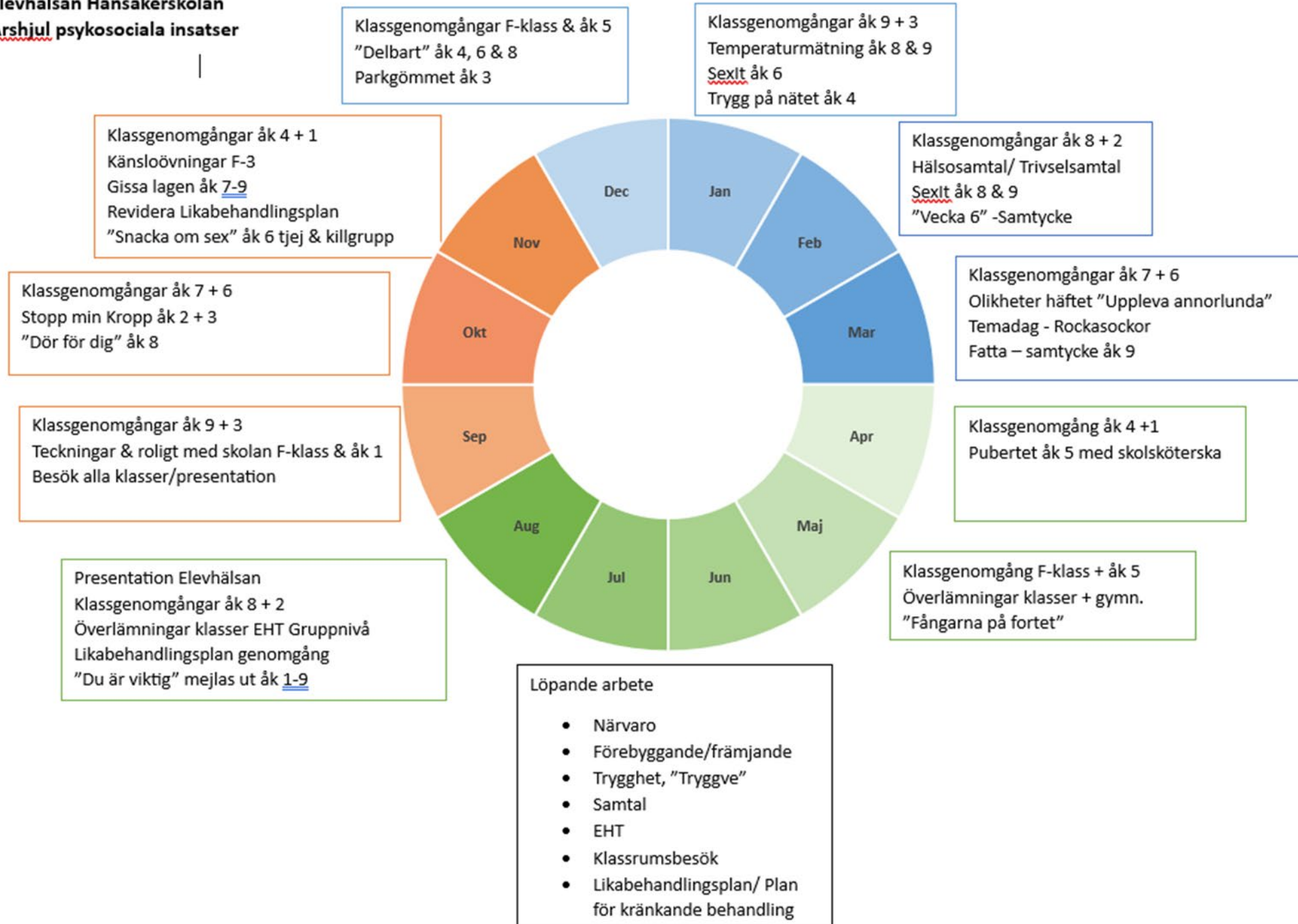
SKOLANS FÖREBYGGANDE ARBETE

- Arbetet innebär att tidigt identifiera och undanröja riskfaktorer och hinder som kan leda till att elever inte når utbildningens mål eller riskerar en ogynnsam utveckling

SKOLANS ÅTGÄRDANDE ARBETE

- Arbetet handlar om att identifiera och åtgärda olika typer av brister i skolans arbete med elever. Det kan exempelvis gälla kränkningar, behov av stöd och främja närvaro.

Elevhälsan Hansäkerskolan
Årshjul psykosociala insatser

VÅLDSFÖREBYGGANDE INSATSER

Syfte att förebygga fysiskt, psykiskt och sexuellt våld

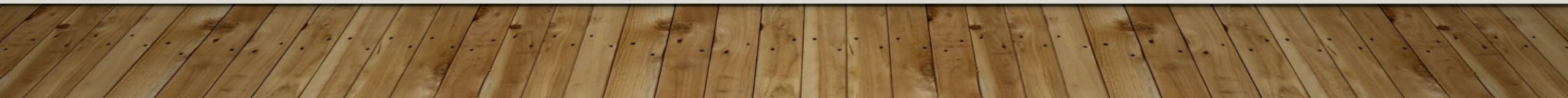
- Nolltolerans i skolan mot kränkande behandling
- Mobilfri skoltid

VÅLDSFÖREBYGGANDE INSATSER

Syfte att ge en sammanhållen undervisning i ämnet ”Sexualitet, samtycke och relationer”

- Årskurs 6-7 ”Snacka om sex” tjej och killgrupp

Syfte att ge grundläggande kunskap om sexualbrottslagen; våldsprevention

- Årskurs 7-9 ”Samtyckeslagen”
-

VÅLDSFÖREBYGGANDE INSATSER

Syfte att förebygga våld och se de tidiga tecknen i en osund relation

- Årskurs 8-9 "Dör för dig"
- "Tryggves" enkät om trygghet och trivsel årskurs F-9
- Riktade insatser till vissa årskurser

VÅLDSFÖREBYGGANDE INSATSER

Syfte att informera om att ta, ha och dela nakenbilder samt grooming på nätet

- ”Stopp min kropp” årskurs 2-3
- ”Trygg på nätet” årskurs 4
- ”Delbart” årskurs 5-9
- ”Nätsmart” årskurs 4-6

SEXIT

SEXIT består av en förberedande utbildning, ett frågeformulär och en handbok som används som ett verktyg för att på ett standardiserat sätt ställa viktiga och ibland känsliga frågor i mötet med eleven. Genom ett strategiskt arbete kan prevention, vård och stöd relaterat till STI, oplanerade graviditeter och våld förbättras, och en jämlik vård säkerställas.

SYFTET MED SEXIT

- Att identifiera unga som är särskilt risktagande eller utsatta vad gäller erfarenhet av våld, alkohol/droger eller sexuell ohälsa
- Att erbjuda relevant vård och stöd till de som behöver vilket bidrar till en mer effektiv resursanvändning
- Årskurs 6-9

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT LYCKAS MED ELEVHÄLSOARBETE

- Ledning som förstår vikten av och prioriterar långsiktigt elevhälsoarbete
- Gott samarbete med lärarna; arbetslagsmöte veckovis
- Fungerande kommunikation med föräldrarna
- ”Evidensbaserade” insatser; uppföljning
- Nära samarbete inom elevhälsans professioner
- Tjänsteplacering på enbart en skola (kurator/socialpedagog)

FRAMÅT!

- Nolltolerans mot kränkande behandling på skolan
- Revidera och på ett tydligare sätt implementera Likabehandlingsplanen/Plan för kränkande behandling hos personal, elever och vårdnadshavare
- Studieteknik årskurs 9
- Involvera vårdnadshavare mer
- Vuxenledda rastaktiviteter för årskurs F-6
- Större utbud av rastaktiviteter för årskurs 7-9

Narkotikaspår i avloppsvatten

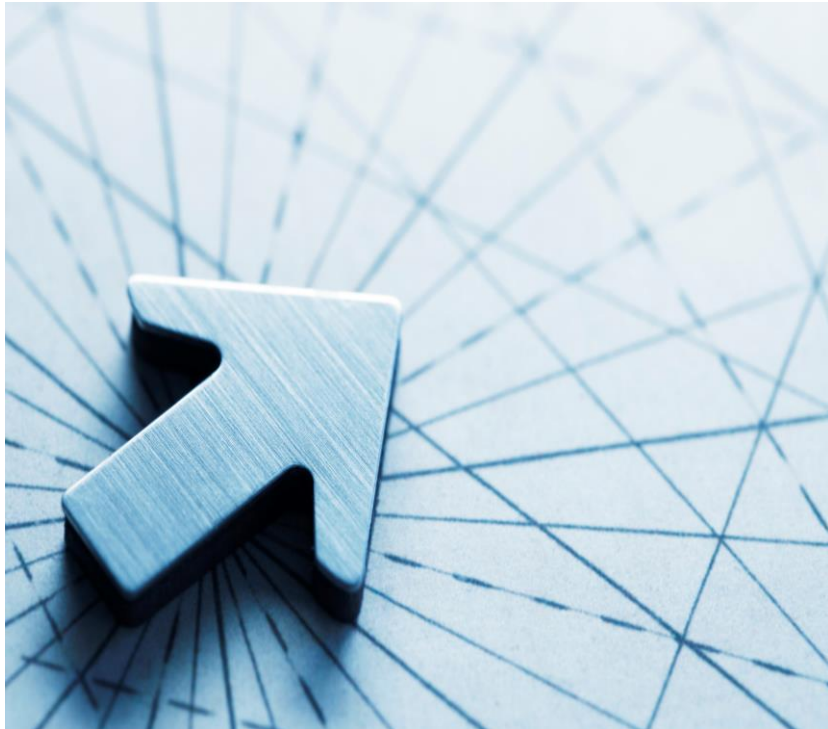
Lena Sirkka

Folkhälso- och föreningssamordnare

Regional ANDTS- strategi 2022-2026

syfte:

- bidra till ett systematiskt arbete för att minska användandet av ANDTS

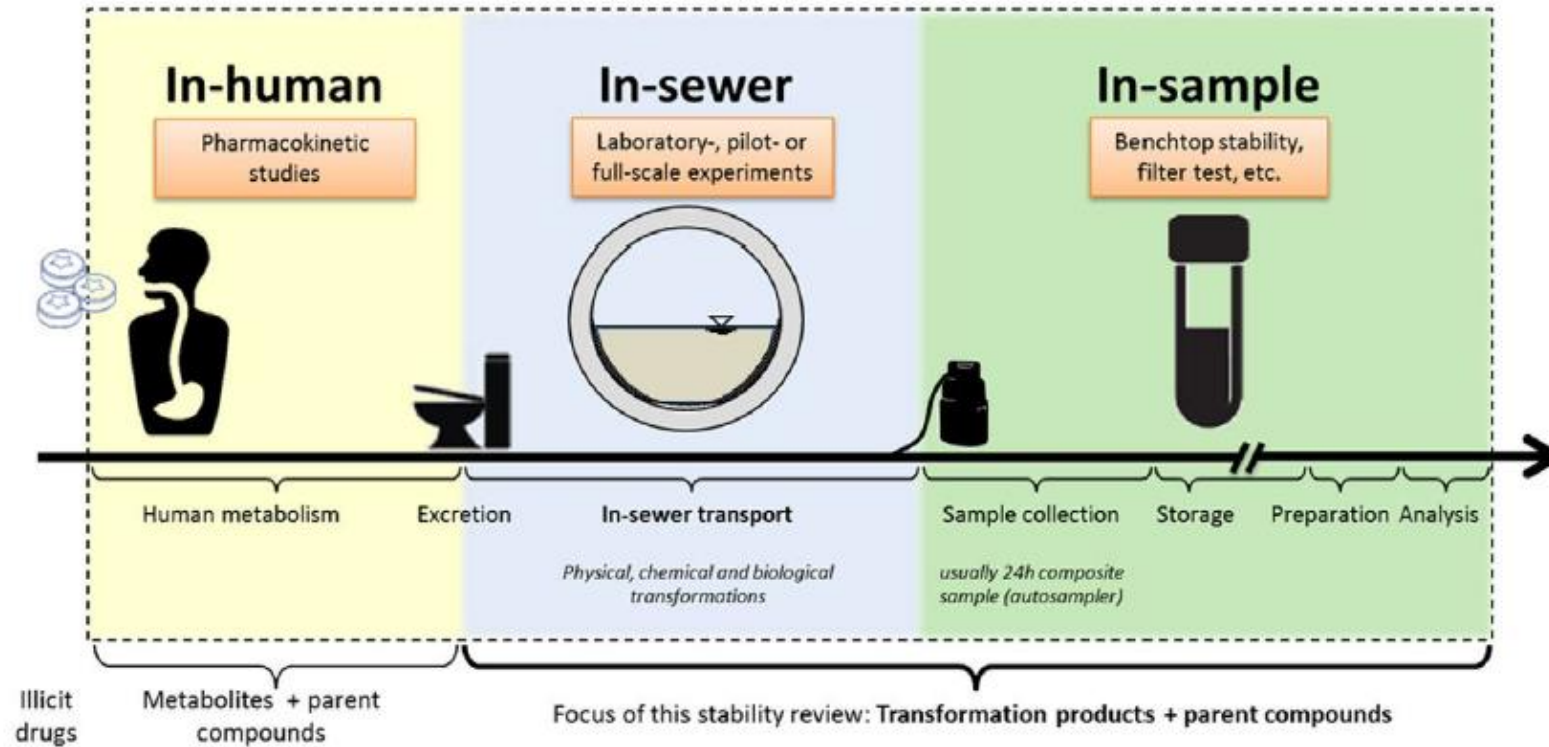
- bidra till ytterligare utveckling av samarbetet mellan organisationer och professionella inom området

- vara ett underlag för uppföljning av vårt regionala arbete.

Mäta narkotikaspår i avloppsvattnet

Wastewater Based Epidemiology (WBE)

Ref: A.-K. McCall et al. / Water Research 88 (2016) 933-947

- Det finns flera studier på vattenanalys av narkotika i Europa och en manual från EMCDDA (Europeiska centrat för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk) med en rekommenderad standard för hur narkotikaanalys av avloppsvatten ska utföras.
- Det krävs även att laboratoriet är certifierat. För denna provtagningsserie genomförs analyserna av RISE – Research Institutes of Sweden, kemisk och farmaceutisk toxikologi.
- De är ett nationellt akademiskt forskningscentrum som är certifierat av EMCDDA. [Wastewater analysis and drugs — a European multi-city study | www.emcdda.europa.eu](http://www.emcdda.europa.eu)

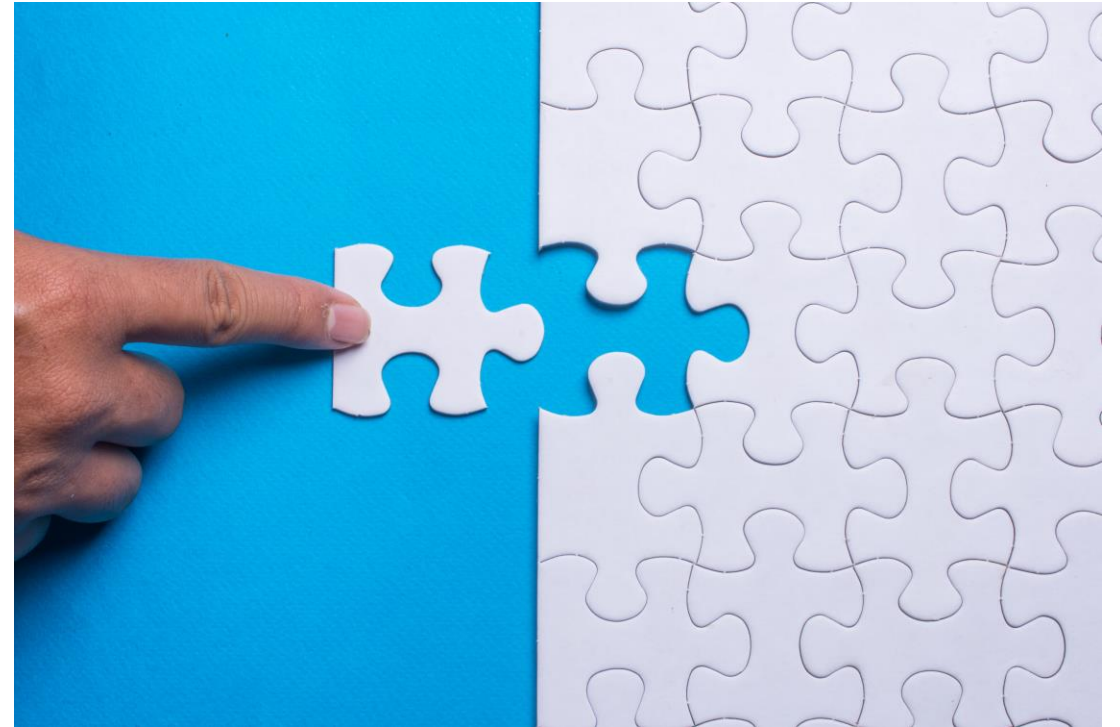
Ett av flera kartläggningsverktyg.....

- Enkäter
- Brottstatistik
- Antal orosanmälningar för barn, unga och vuxna som rör alkohol/narkotika
- Vård- och behandlingsstatistik hos regionen
- Kännedom hos olika aktörer, nattvandrare, skola, mm

Syfte

- få en övergripande ögonblicksbild av bruket av amfetamin, cannabis, kokain, MDMA och Tramadol samt komplettera andra lägesbilder och undersökningar i både ett brotts- och drogförebyggande perspektiv samt
- följa omfattningen av användning av cannabis, amfetamin, kokain, heroin, MDMA och Tramadol på befolkningsnivå över tid i Jämtlands län.

Tillvägagångssätt

- Alla kommuner provtar vid sina största avloppsreningsverk
- Under ett kalenderår tas prover vid två tillfällen i varje deltagande kommun av inkommande avloppsvatten till avloppsreningsverk: 24-timmarsprover under ett dygn i mars och oktober.

- Vid beräkning av resultat lämnades uppgifter om totalt flöde under provtagningsperioden samt om antalet anslutna personer till avloppsreningsverket. När resultaten räknats fram har man utgått från antalet anslutna personer till respektive avloppsreningsverk och inte från antalet kommuninvånare.
- Hushåll och verksamheter som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet, eller till mindre kommunala reningsverk, ingår alltså inte i mätserien.
- Sammantaget är ca **90 000 personer, vilket motsvarar 68,5 % av länets befolkning**, anslutna till något av de tolv verk som redovisas i rapporten.

Doser

En standardiserad dos är:

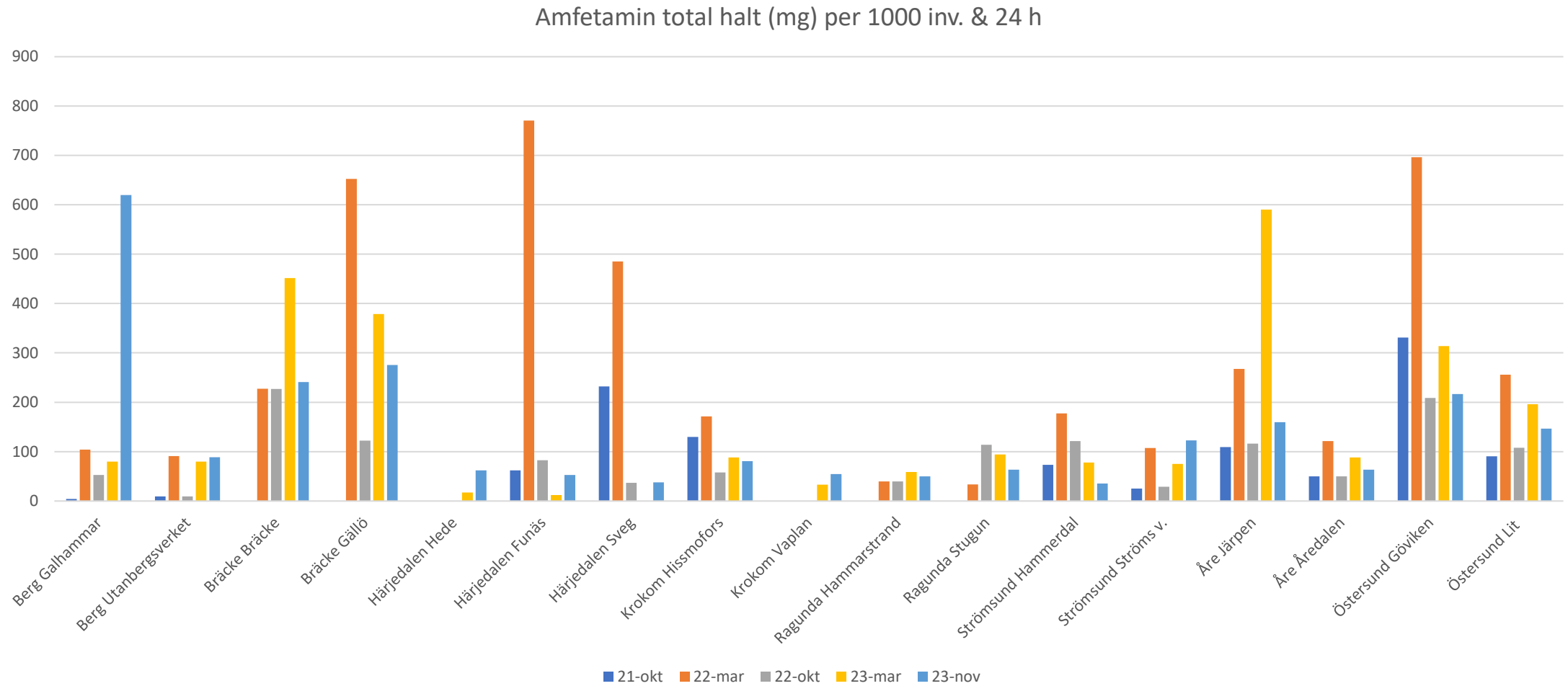
- cannabis 125 mg
- kokain 100 mg
- amfetamin (+ metamfetamin) 30 mg.

Det finns inte standardiserade dosvärden avseende missbruk av MDMA och Tramadol.

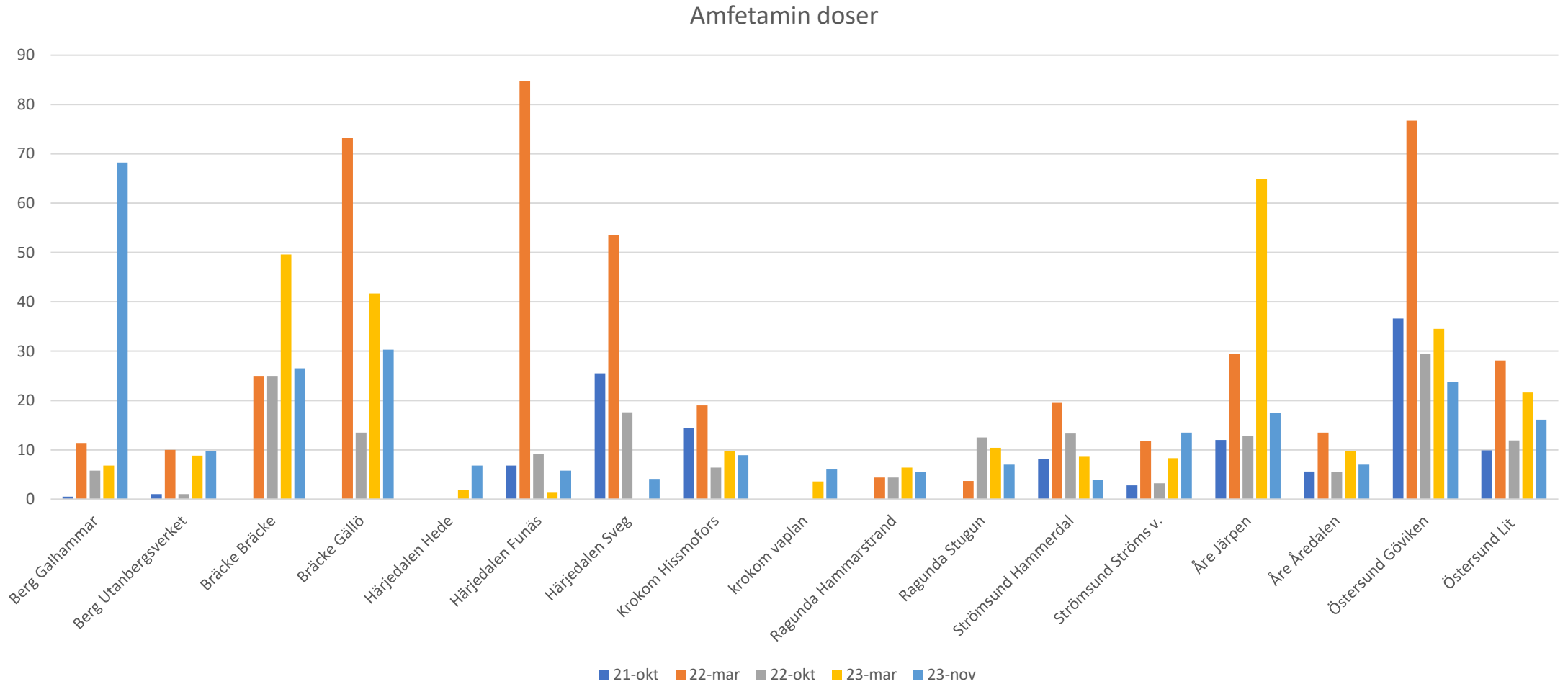
Ny substans i panelen, klormetkatinon (förkortning CMC). Metoden kan inte särskilja på 3- & 4-CMC utan svaras ut som en total CMC-halt

Reningsverk	23-nov
Berg Galhammar	N.D
Berg Utanbergsverket	D
Bräcke Bräcke	N.D
Bräcke Gällö	N.D
Härjedalen Hede	D
Härjedalen Funäs	D
Härjedalen Sveg	D
Krokom Hissmofors	N.D
Krokom Vaplan	N.D
Ragunda Hammarstrand	N.D
Ragunda Stugun	N.D
Strömsund Hammerdal	N.D
Strömsund Ströms v.	N.D
Åre Järpen	N.D
Åre Åredalen	N.D
Östersund Göviken	D
Östersund Lit	N.D

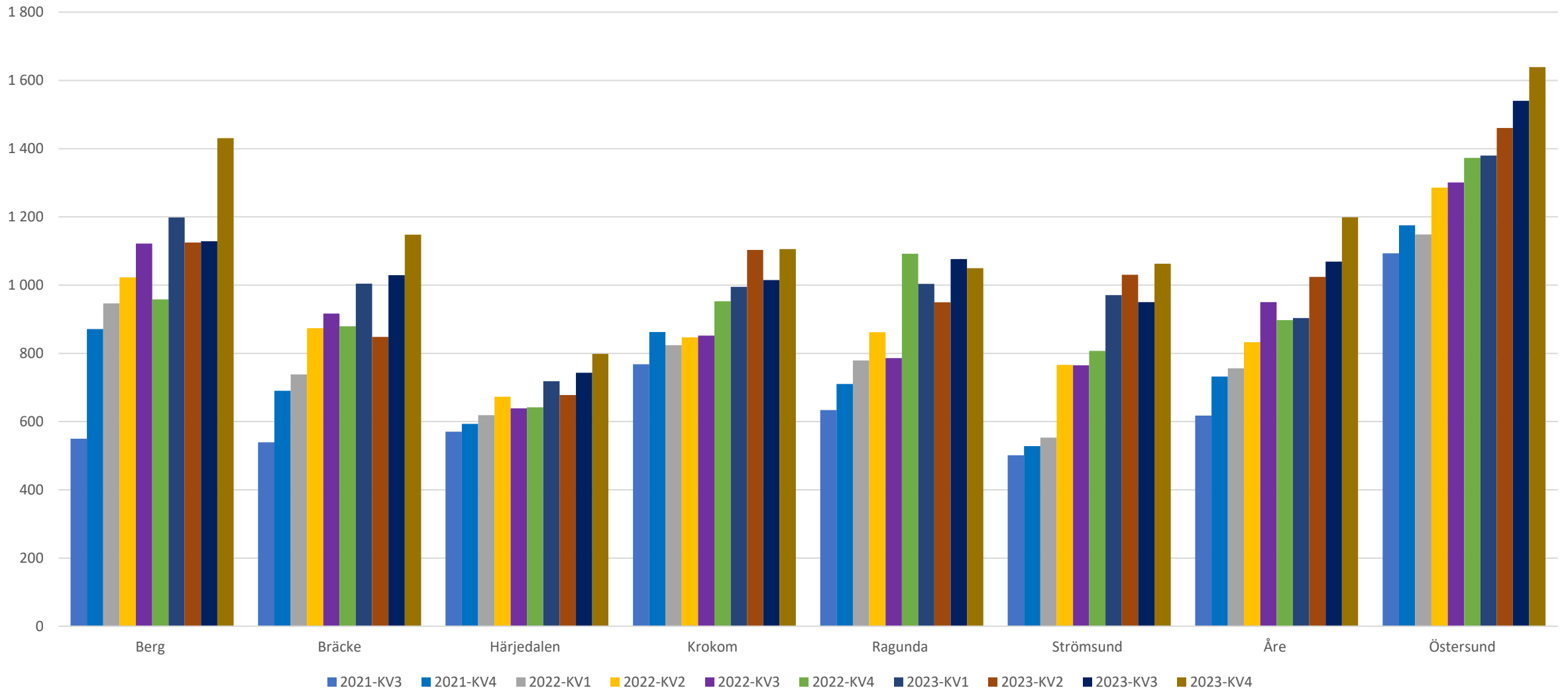
Amfetamin halter (anges milligram per 1000 anslutna personer och per 24 timmar.)

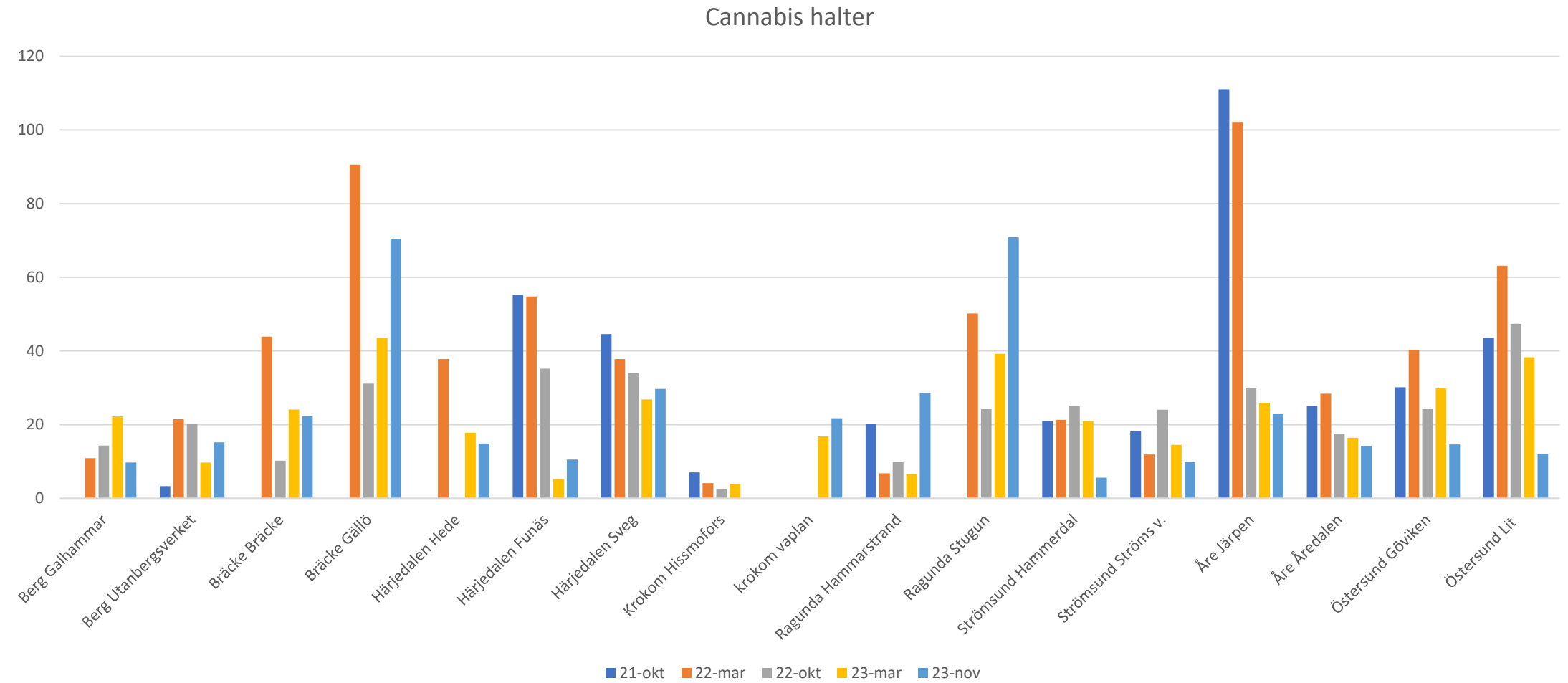
Amfetamin doser

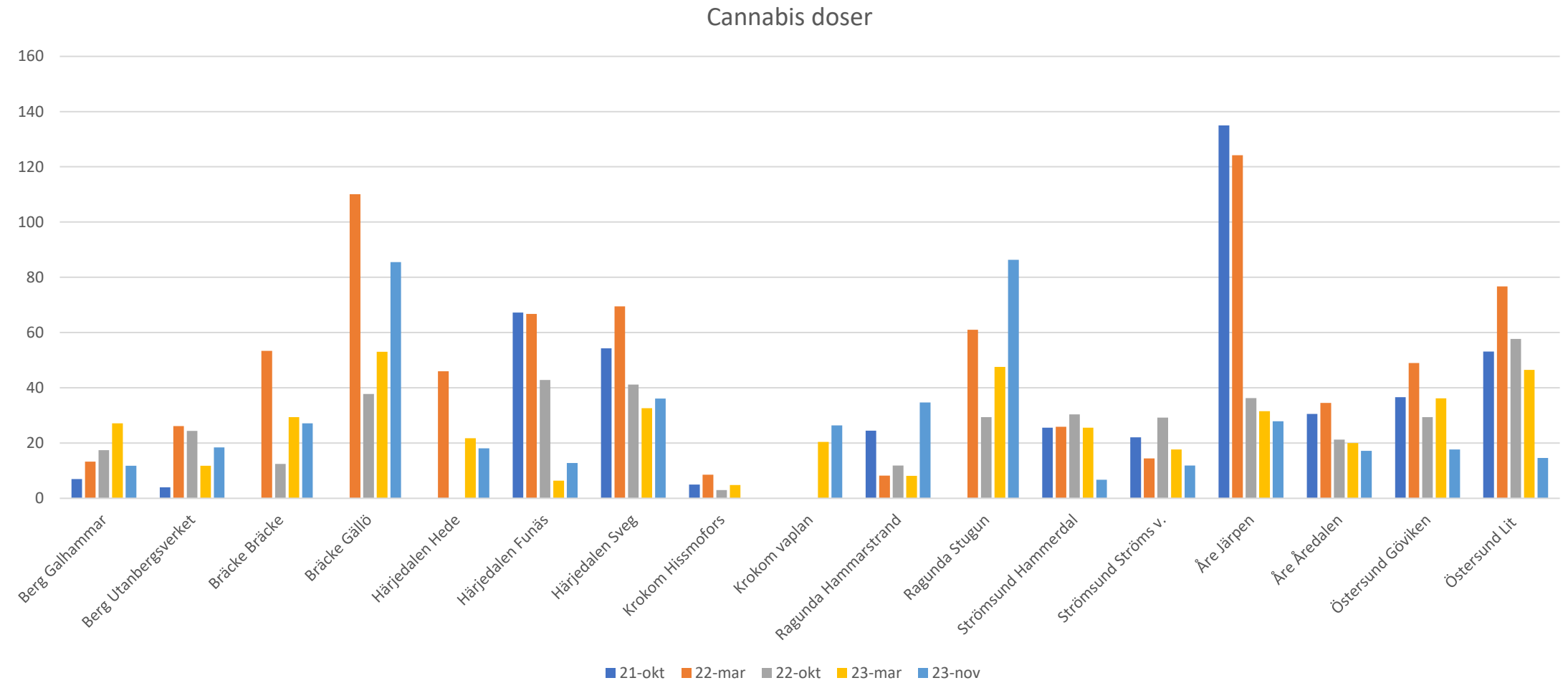
Uthämtade recept på Elvanse och Attentin, definierade dygnsdoser per 1000 folkbokförda invånare, kvartalsvis

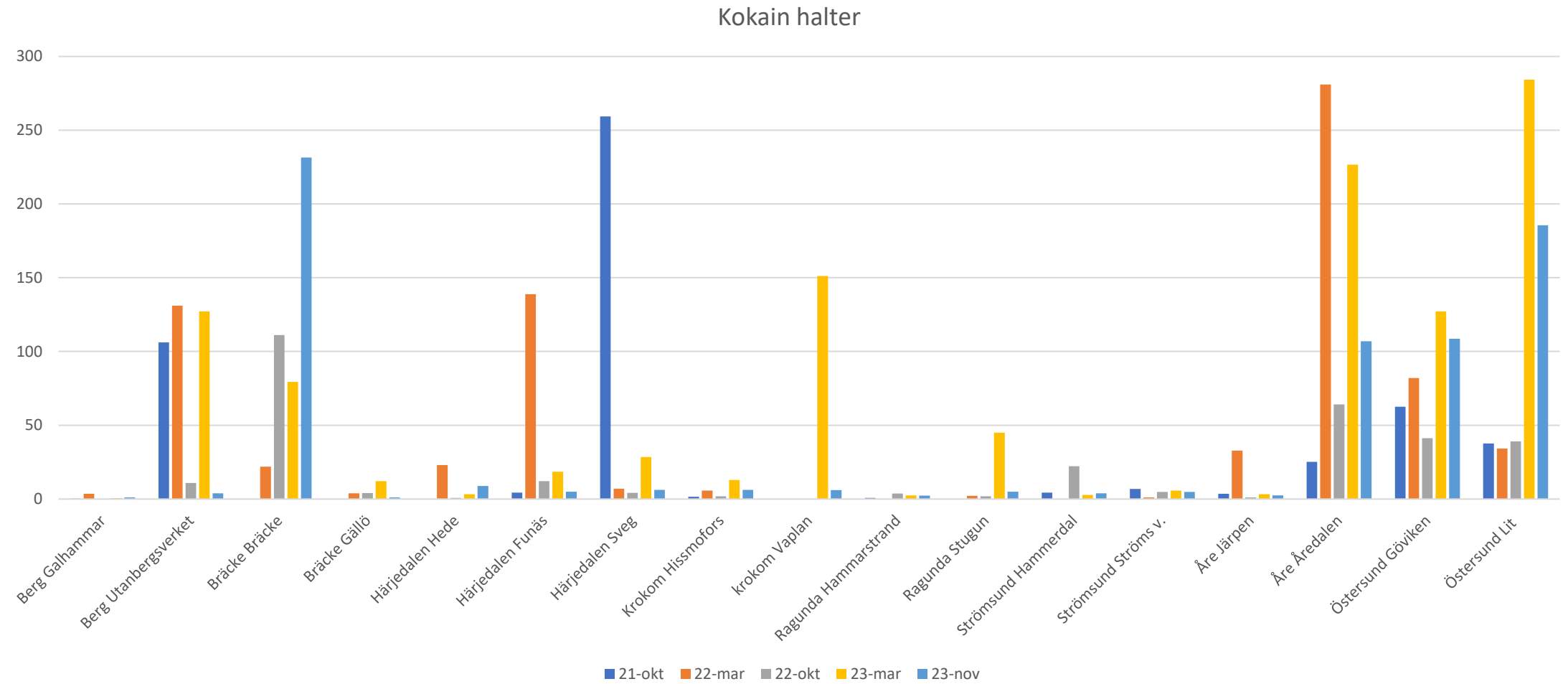
Cannabis halter

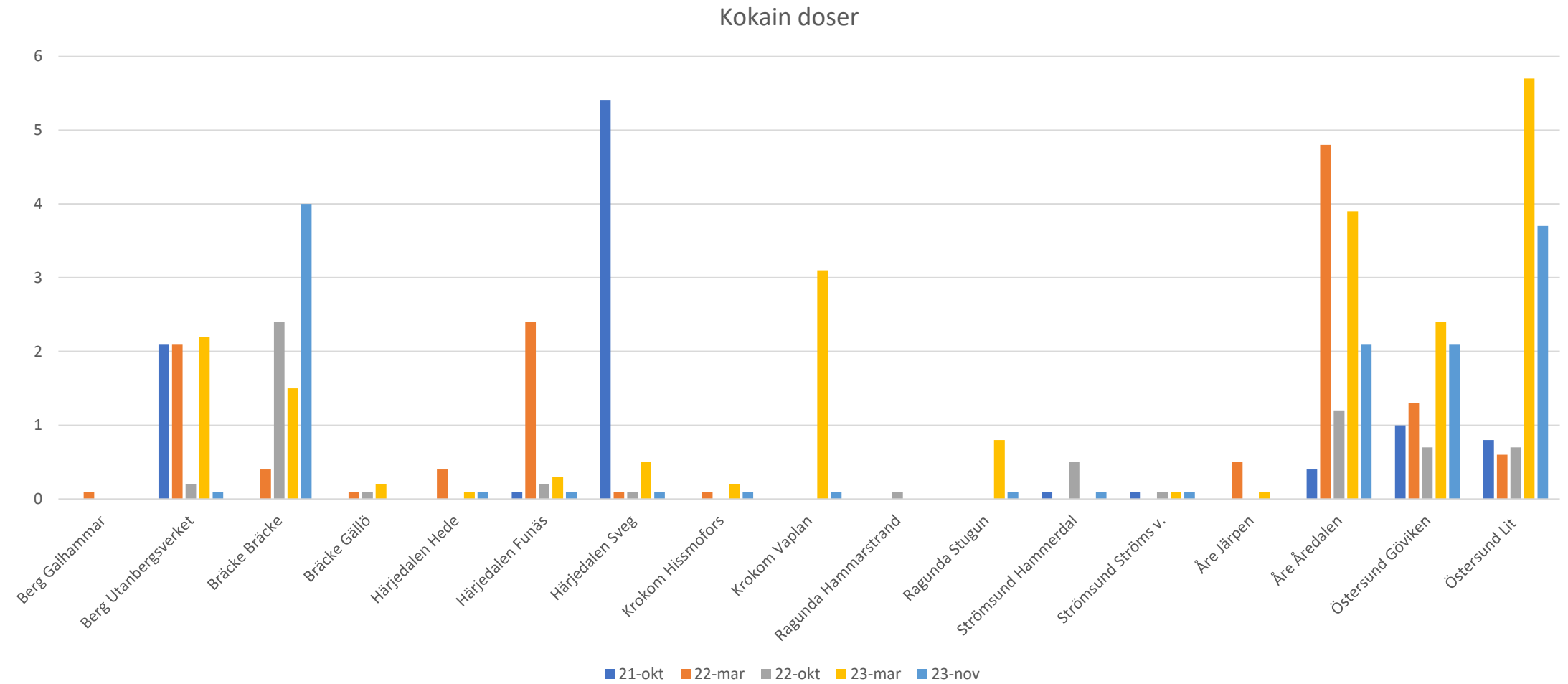
Cannabis doser

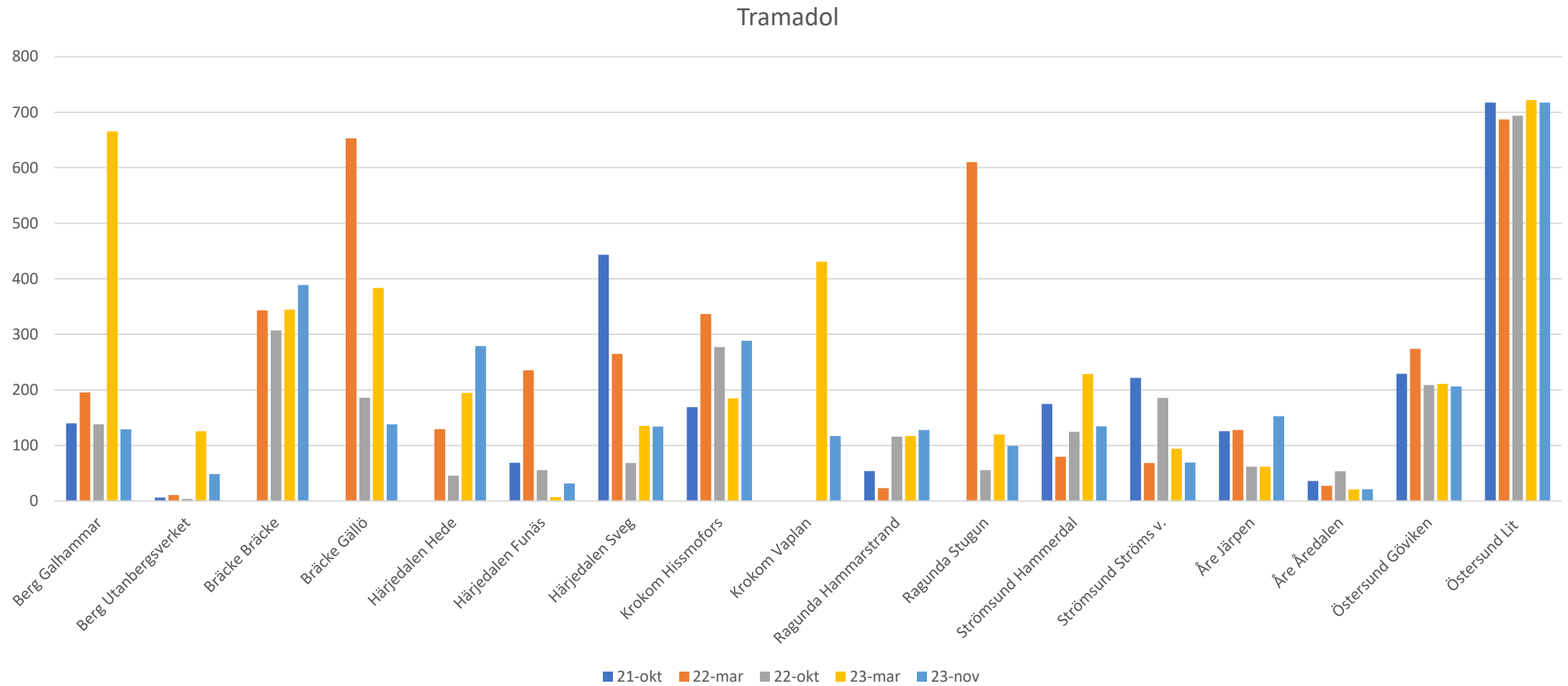
Kokain halter

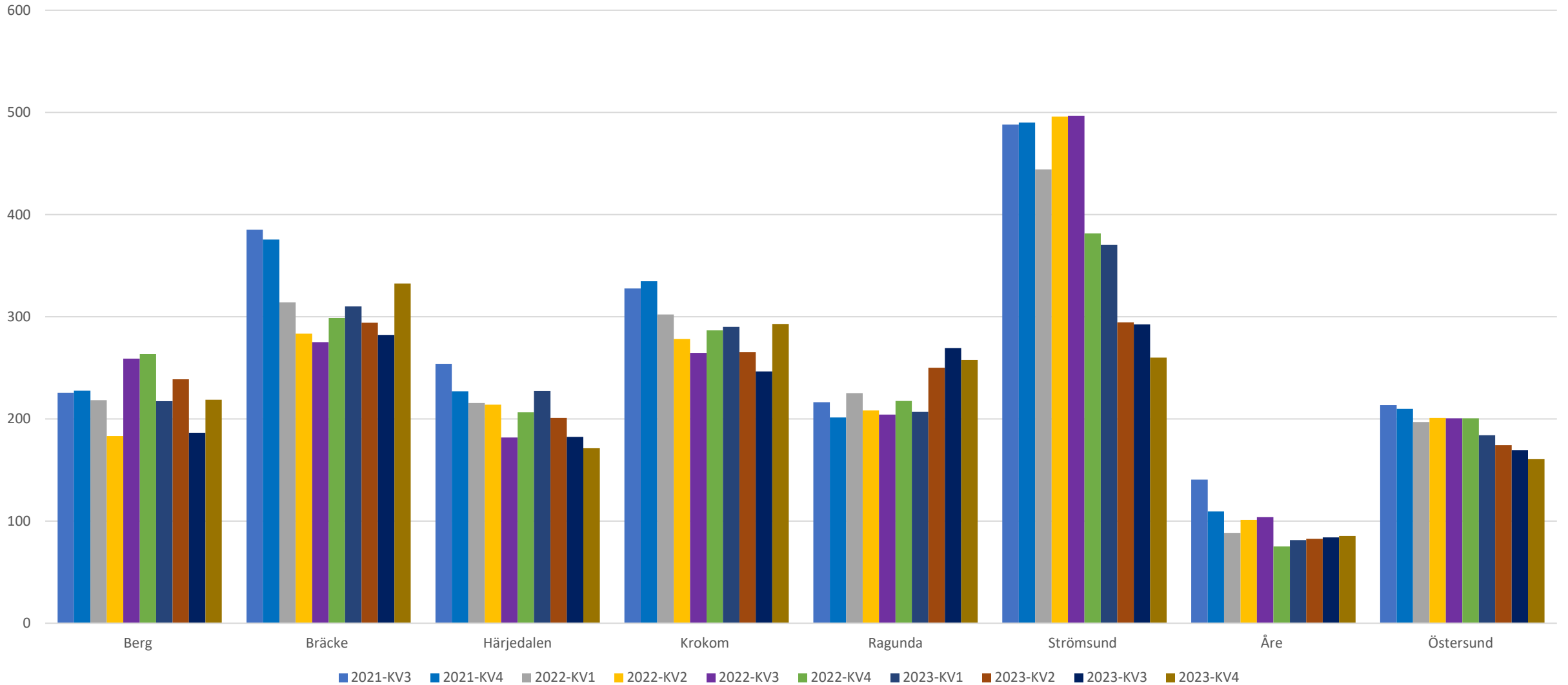
Kokain doser

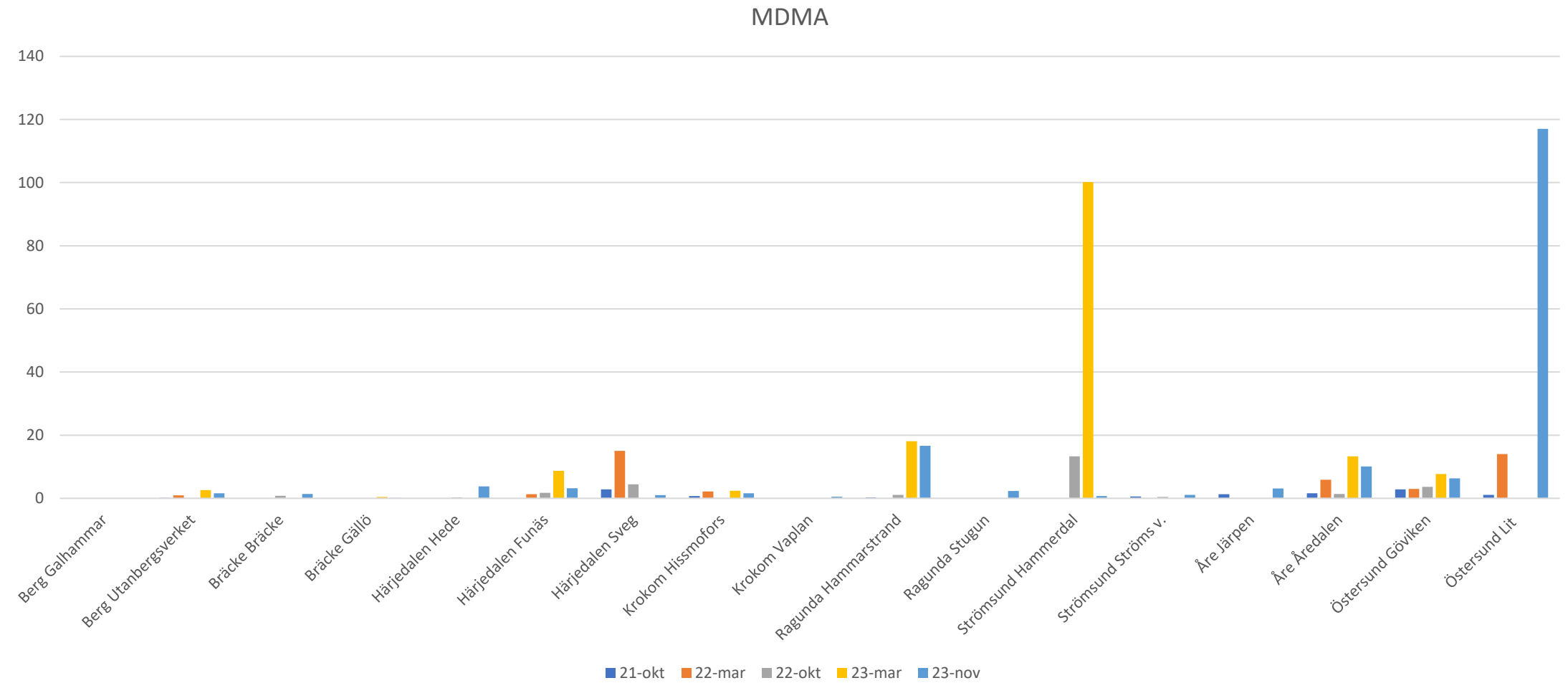
Tramadol halter

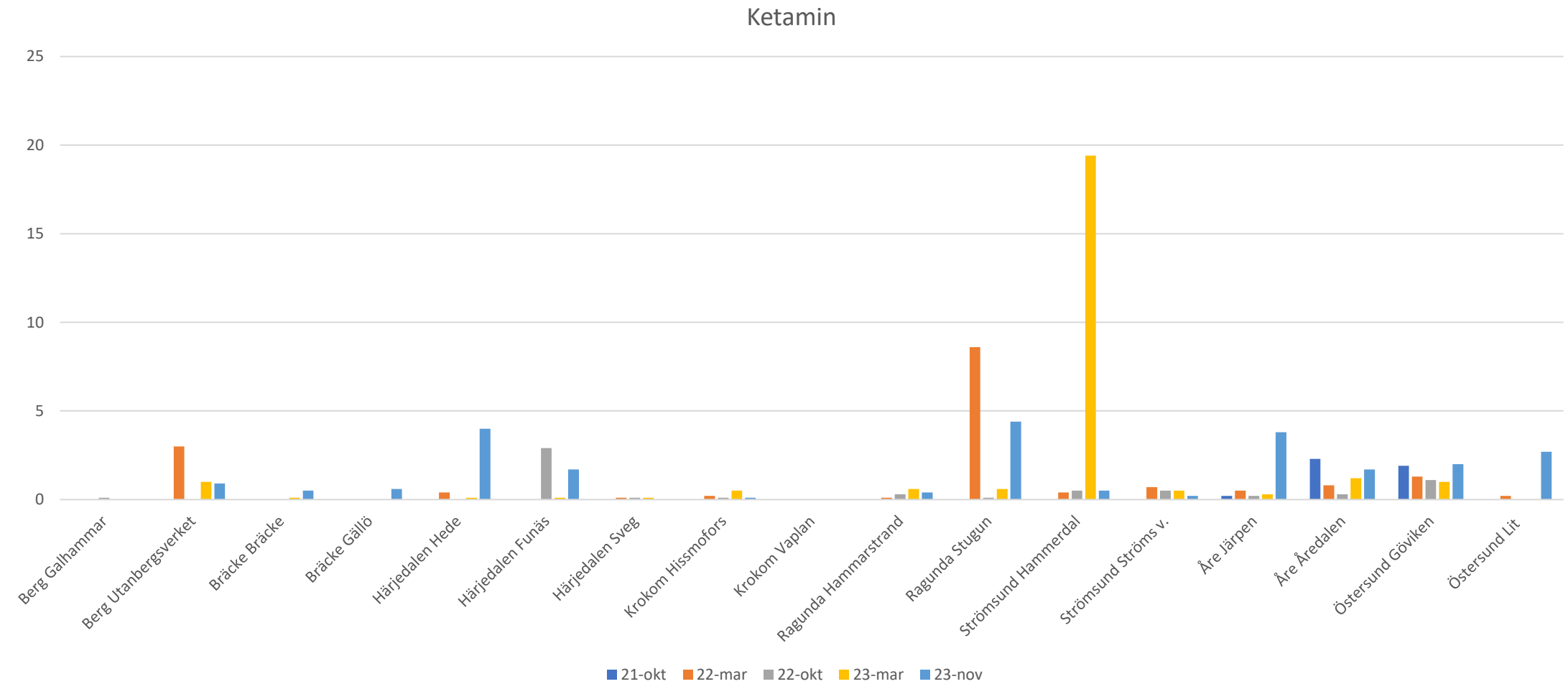
Uthämtade recept på tramadol, definierade dygnsdoser per 1000 folkbokförda invånare, kvartalsvis

MDMA halter per 1000 inv/24 h

Ketamin halter per 1000 inv/24 h

Kostnader utifrån aktuella gatupriser

Kostnadsberäkning för ett vardagsdygn i mars	Totalt antal doser vid provtagning i november 2023	Gram per dos	Antal gram totalt	Kostnad kronor per gram 2022	Total kostnad kronor
Amfetamin	1653	0,03	49,59	280	13 885
Cannabis	1591,3	0,125	199	118	23 482
Kokain	131,6	0,1	13,16	900	11 844
Summa					49 211

Sammanfattningsvis

Vanliga vardagar i okt./nov och mars finns det spår av narkotika i samtliga kommuners avloppsvatten i Jämtland, det varierar mellan olika orter.

Cannabis och amfetamin är den narkotika som brukas mest i länet. Tramadolhalter är fortsatt höga på vissa orter.

Kokainförekomsten förefaller öka.

Det köps narkotika för stora summor pengar.

Av resultaten samt av övriga källor kan slutsatser dras att både tillgången till narkotika är god samt bruket av narkotika i vårt län är spritt och utbrett över hela länet.

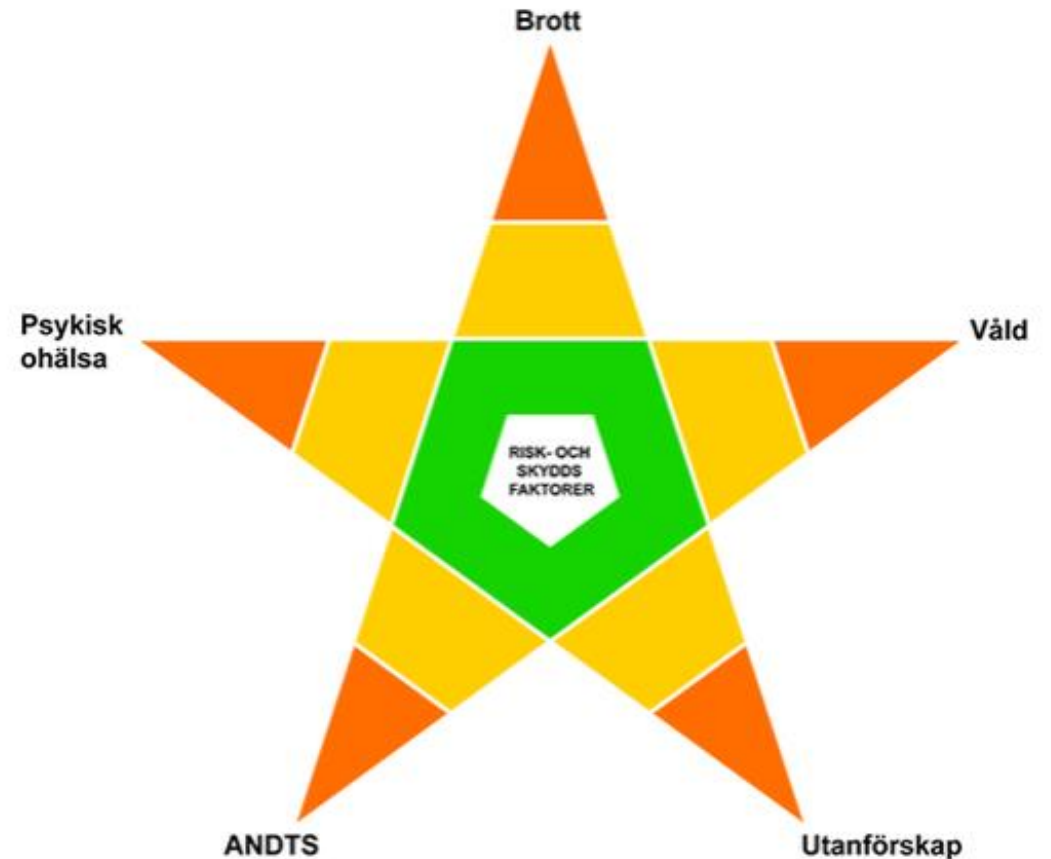
Narkotikatillgången i samhället har ökat, detta i kombination med ungas minskade restriktivitet till att prova narkotika ger en oro för att narkotikaanvändningen kan komma att öka.

Narkotikabruket är spritt i hela vårt län viktigt med ett brett arbete med narkotikaförebyggande insatser för att motverka utvecklingen.

Viktigt att koppla ihop det narkotikaförebyggande arbetet med andra främjande och förebyggande insatser.

Många risk- och skyddsfaktorer ofta är desamma för många problem som samhället arbetar förebyggande mot till exempel brott, psykisk ohälsa, och alkohol- och drogproblem.

- Kunskap om risk-och skyddsfaktorer är viktigt för att utforma ett effektivt förebyggande arbete och kunna prioritera mellan förebyggande åtgärder.
- Risk-och skyddsfaktorer finns på flera nivåer: hos personen själv, i det sociala nätverket och i samhället i stort.
- **Risikfaktorer** är omständigheter eller förhållanden som ökar risken att utveckla ohälsa kopplat till exempelvis ANDTS bruk.
- **Skyddsfaktorer** är istället omständigheter eller förhållanden som stärker individen, främjar hälsa, skapar motståndskraft och dämpar effekten av riskfaktorerna. Ofta samverkar flera faktorer.

Reflektioner

- Resultaten av avloppsmätningarna?
- Vilka kartläggningsmetoder använder ni er av i xx kommun?
- Hur ser ert förebyggande arbete ut?
- Är det något ni vill/behöver utveckla?

CAN:s nationella skolundersökning 2023

- **Av rapporten framgår bland annat:**
- Vitt snus fortsätter att öka trots att en åldersgräns infördes i augusti 2022. 13 procent av niorna och 24 procent av gymnasieeleverna har använt vitt snus de senaste 30 dagarna.
- Det är 7 procent i nian och 15 procent på gymnasiet som svarar att de använt narkotika någon gång.
- Av de som använt narkotika så är det ungefär en tiondel som står för en större del av konsumtionen. Ett liknande mönster syns i den vuxna befolkningen.
- Spel om pengar fortsätter att öka, särskilt bland pojkar i gymnasiet där 40 procent har spelat om pengar de senaste 12 månaderna.
- Det sjunkande trenden för alkohol har stannat av. I årets undersökning är det 39 procent av niorna och 70 procent av gymnasieeleverna som svarat att de har druckit alkohol det senaste året.
- Den kraftiga uppgången för vejp som syntes föregående år har brutits, men det ligger fortfarande på höga nivåer.
- Lustgas ligger på fortsatt höga nivåer, framför allt i gymnasiet, men har minskat sedan 2022 då det mättes för första gången.

CAN Rapport 219 14 (36)

Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2022

Tabell B. Gatupriser för olika narkotikasorter i Sverige enligt uppgifter från rapportörer i polisområdena. Narkotikasorterna är rangordnade efter förekomst. 2022.

	Enhet	Andel (%) svar (n=52)	Intervall, kronor	Medelvärde	Median- värde
Hasch	kr / gram	96	33–200	119	111
Kokain	kr / gram	94	400–1300	905	900
Amfetamin	kr / gram	88	70–350	203	200
Tramadol	kr / 100 mg	85	8–200	44	29
Marijuana	kr / gram	83	80–200	128	125
Ecstasy	kr / tablett	73	30–250	135	125
Alprazolam	kr / 1 mg	65	1–50	19	20
Brunt heroin	kr / gram	48	315–1500	841	900
LSD	kr / dos	27	85–400	170	150
Vitt heroin	kr / gram	17	900–1750	1028	900

Tabell C. Medianpris på gatunivå för olika narkotikasorter i riket och i storstads- respektive icke storstadsregioner a). 2022.

	Riket (n=52)	Storstads- regioner (n=14)	Icke storstadsregioner (n=38)
Hasch (kr/gram)	111 (n=50)	105 (n=14)	112 (n=36)
Kokain (kr/gram)	900 (n=49)	850 (n=14)	900 (n=35)
Amfetamin (kr/gram)	200 (n=46)	200 (n=11)	200 (n=35)
Tramadol (kr/100 mg)	29 (n=44)	20 (n=11)	35 (n=33)
Marijuana (kr/gram)	125 (n=43)	120 (n=13)	125 (n=30)
Ecstasy (kr/tablett)	125 (n=38)	138 (n=12)	122 (n=26)
Alprazolam (kr/mg)	20 (n=33)	14 (n=10)	20 (n=23)
Brunt heroin (kr/gram)	900 (n=25)	750 (n=10)	900 (n=15)
LSD (kr/dos)	150 (n=14)	150 (n=6)	162 (n=8)
Vitt heroin (kr/gram)	900 (n=9)	900 (n=4)	1000 (n=5)

a) Som storstadsregioner räknas följande polisområden: Stockholm City, Stockholm Syd, Stockholm Nord, Malmö, Södra Skåne, Nordvästra Skåne och Storgöteborg.